

Social Trials Uitbreiding middels implementatie en training

Voorstel voor uitbreiding van het programma Social Trials

Juli 2020

Colofon

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie
Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdopdrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het programma Social Trials kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail socialtrails@zonmw.nl of via telefoon 070 349 50 86.

Datum: juli 2020

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 51 11
www.zonmw.nl
 info@zonmw.nl

Sociale media

- www.facebook.com/zonmwNL
- www.twitter.com/zonmw
- www.linkedin.com/showcase/zonmw-ggz/
- www.youtube.com/ZonMwTV

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Programma	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Opbouw van het programma	5
2.2.1	Uitbreiding middels implementatie	5
2.2.2	Uitbreiding middels training	6
2.3	Samenwerkende partijen	6
3	Beoordeling en begeleiding	7
4	Procedure	8
5	Communicatie en implementatie plan	8
6	Tijdsplanning en begroting	9

1 Inleiding

In juli 2020 heeft ZonMw, na meerdere overleggen op bureauniveau met de Directie Maatschappelijke Ondersteuning (DMO) van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het projectteam van Tao of Care, opdracht gekregen om een voorstel uit te werken voor de uitbreiding van het Social Trials programma. Dit is een addendum op het al bestaande ZonMw-programma [*'Interne monitoring en evaluatie Social Trials'*](#).

Voor deze uitbreiding is samenwerking gezocht met Alzheimer Nederland en het Gieskes Strijbis Fonds zij dragen financieel bij aan deze uitbreiding. In dit voorstel geven we een beknopte programmabeschrijving van de uitbreiding met bijbehorende begroting.

2 Programma

2.1 Aanleiding

Op 19 december 2017 heeft de Kamer de motie van het lid Bergkamp (D66) over de sociale benadering dementie (SBD) aangenomen. Vier pilot gemeenten (Rotterdam, Amsterdam, Amstelveen en Den Bosch) werken vanaf september 2018 vanuit een sociale benadering van dementie aan interventies om het leven van cliënten en mantelzorgers te vergemakkelijken. De pilots zijn opgezet met een beoogde looptijd van 4 jaar en worden uitgevoerd door Tao of Care met hoogleraar Anne-Mei The als projectleider. In april 2020 is de interne monitoring en evaluatie van deze vier Social Trials gestart, uitgevoerd door het Social trials-projectteam. In aanvulling hierop wordt een externe evaluatie uitgevoerd door een onafhankelijke partij. Beide trajecten lopen parallel aan de pilots en maken onderdeel uit van het ZonMw programma *Interne monitoring en evaluatie Social Trials*. Doel van dit programma is om middels monitoring en evaluatie de werkzame bestanddelen vanuit het experiment te identificeren en te vertalen naar nieuwe landelijke dementiestandaarden.

In 2019 is bij behandeling van de begroting van VWS een tweede motie ingediend en aangenomen, om uitbreiding van de aanpak volgens de Social Trial methode te faciliteren. ZonMw is vervolgens benaderd om een voorstel te doen voor de uitbreiding van het lopende programma. We hebben ook Alzheimer Nederland en Gieskes-Strijbis Fonds (GSF) benaderd om financieel aan te sluiten bij het programma. Alzheimer Nederland heeft hier positief op gereageerd, het besluit van GSF wordt in september verwacht.

Om de doelstellingen van de Social Trials te bereiken, is het noodzakelijk om op meerdere plekken te experimenteren met Social Trials om zo de leereffecten van SBD te vergroten en landelijk op te kunnen schalen. In combinatie met de implementatie van de [zorgstandaard dementie](#) (Alzheimer Nederland) kan dit proces een krachtige impuls geven aan de dementiezorg en opname van deze methode bij de volgende revisie van de standaard.

2.2 Opbouw van het programma

Op verzoek van en in afstemming met DMO en aansluitend op andere faciliteiten die (door VWS, betrokkenen gemeentes en zorgverzekeraars) worden ingezet om de pilots te ondersteunen, wordt hier een voorstel gedaan voor een beperkte uitbreiding van het lopende programma dat gericht is op het monitoren, evalueren en leren van de Social Trials. Het betreft een uitbreiding van de Social Trials via twee lijnen. Enerzijds een uitbreiding middels implementatie, waarbij maximaal 4 nieuwe pilot gemeenten gaan starten met het uitrollen van de Social Trials. Anderzijds een uitbreiding middels training, waarbij maximaal 10 gemeenten betrokken zorg- en ondersteuningspersoneel laten trainen in het toepassen van de SBD- aanpak. Het doel van dit programma is de leereffecten van de sociale benadering dementie uit te breiden en landelijk op te schalen. Hiervoor is vanuit het ministerie van VWS een totaal bedrag van 1 miljoen euro beschikbaar gesteld. Op 8 april 2020 heeft het Tao of Care-projectteam een voorstel voor een opzet van deze uitbreiding bij ZonMw ingediend.

2.2.1 Uitbreiding middels implementatie

De uitbreiding middels implementatie richt zich specifiek op het starten van vier nieuwe trials. Gemeenten die aantoonbaar stappen hebben gezet en bereidheid hebben getoond voor het toepassen aan de SBD aanpak middels het opzetten van een Social Trial kunnen de subsidie aanvragen. Deze oproep is specifiek voor kleinere gemeenten buiten de randstad zodat de SBD in een nieuwe context toegepast kan worden. De belangrijkste voorwaarde hierbij is de inkoop WMO zorg voor tenminste 80 cliënten volgens het model van Social Trials. Deze lijn vraagt een budget van 1 miljoen euro, waarvan 750.000 euro gefinancierd wordt door VWS en 250.000 euro door Alzheimer Nederland. Hiermee kan het experiment worden uitgebreid met vier gemeenten voor de duur van 2 jaar.

2.2.2 Uitbreiding middels training

De uitbreiding middels training richt zich op tien gemeenten die overwegen om SBD zorg in te richten en/of in te kopen. Ter voorbereiding kunnen gemeenten aanvraag doen voor deze training. Het doel van de training is om te leren hoe de sociale benadering dementie (volgens de methode zoals in de Social Trials) is ingericht. De training wordt aangeboden aan zorgprofessionals van enkele gemeentes. Hiermee wordt een bredere bekendheid gegeven aan het model van de Social Trials. Gemeenten die zich inschrijven voor het trainingstraject dienen voor de start van de training een infrastructuur voor nauwe samenwerking met zorg- en welzijnsaanbieders in de regio te hebben. Deze lijn vraagt een budget van 400.000 euro, waarvoor contact gezocht is met het Gieskes Strijbis Fonds om hier aan bij te dragen. De oproep gaat open voor ten minste acht gemeenten van elk 50.000 euro.

2.3 Samenwerkende partijen

Alzheimer Nederland en het Gieskes Strijbis Fonds zijn gevraagd om aan te sluiten bij het programma. Alzheimer Nederland heeft daarop positief gereageerd en besloten 250.000 euro bij te dragen, specifiek voor de lijn implementatie. GSF heeft ook interesse getoond en zal eind september een definitief besluit over de deelname nemen; hun eventuele steun is bestemd voor het deel trainingen.

3 Beoordeling en begeleiding

Voor het huidige ZonMw-programma *Interne monitoring en evaluatie Social Trials* is door het ZonMw-bestuur reeds een beoordelings- en begeleidingscommissie benoemd. Deze commissie bestaat uit zeven leden, die op persoonlijke titel zijn benoemd. Zij beschikken over relevante expertise rondom het onderwerp, evaluatiemethodologie en/of zorg in het sociaal domein vanuit verschillende perspectieven. Bij de samenstelling is rekening gehouden met de Code 'Omgaan met Persoonlijke Belangen' van ZonMw. De uitbreiding van dit programma, waaronder het beoordelen van en adviseren omtrent de besluitvorming van ingediende subsidieaanvragen, het monitoren van de projectvoortgang en beoordelen van evaluatieverslagen, komt bij deze zelfde commissie te liggen.

Een vertegenwoordiger van VWS maakt als waarnemer onderdeel uit van de commissie en wordt als zodanig uitgenodigd voor vergaderingen van de commissie. Het secretariaat wordt verzorgd door ZonMw. ZonMw informeert VWS regelmatig over de voortgang van het programma.

Zie bijlage *B. Samenstelling commissieleden* voor een specificatie van de betrokken commissieleden.

4 Procedure

Voor beide trajecten (implementatie en training) zullen bottom-up procedures worden ingezet. Subsidieaanvragen bestaan uit een plan van aanpak, tijdpad en begroting. Voor dit programma wordt gebruik gemaakt van een versnelde en versimpelde beoordelingsprocedure waarbij alle aanvragen direct door de beoordelings- en begeleidingscommissie worden beoordeeld. Er wordt gewerkt met uitgewerkte aanvragen, waarbij voor de *implementatie* aanvragen een vraaggesprek (hoor en wederhoor) met de commissie onderdeel uitmaakt van de procedure. De *training* aanvragen zullen uitsluitend schriftelijk worden behandeld, met de mogelijkheid voor aanvragers om wederhoor te geven op het initiële oordeel van de commissie. In beide trajecten stelt de commissie zijn definitieve oordeel over relevantie en kwaliteit vast op basis van de aanvraag en wederhoor, en geeft op basis daarvan haar advies aan het ZonMw-bestuur. Wanneer er meer voorstellen worden ingediend als potentieel honorabel mogelijk zijn, zal er worden geprioriteerd.

Aangezien het hier een wettelijke taak van gemeenten betreft en het met name gaat over het toepassen van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) is bij subsidiëring van de subsidieoproep implementatie geen sprake van staatssteun¹.

Er zal een aanvullende juridisch toets plaats vinden bij uitwerken van de subsidieoproep voor de trainingen zodat bij deze geen ongeoorloofde staatssteun zal plaatsvinden.

Voortgang en Evaluatie

Na honorering dienen projecten de commissie op de hoogte te houden van de voortgang van het project (middels voortgangsrapportages) en medewerking te verlenen aan eventuele verzoeken om deze mondeling toe te lichten. Daarnaast vinden er periodiek overleggen plaats tussen de participerende gemeenten en het bureau van ZonMw.

Net zoals de eerste vier gemeenten dienen alle gehonoreerde gemeenten mee te werken aan de externe evaluatie van de Social Trials.

5 Communicatie en implementatie plan

Zie voor het communicatie en implementatie plan de oorspronkelijke programmatekst van [Interne monitoring en evaluatie Social Trials](#).

¹ <https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/zorg/>

6 Tijdsplanning en begroting

Naar verwachting zal de subsidieoproep voor uitbreiding van Social Trials middels implementatie in september 2020 opengesteld worden. Zo ja, dan vindt de besluitvorming in december plaats en kunnen de vier nieuwe pilot gemeenten naar verwachting in januari 2021 van start. De subsidieoproep voor de trainingen zal naar verwachting begin oktober 2020 opengesteld worden. Met als doel dat de trainingen in januari 2021 toegekend worden en daarna in februari 2020 van start kunnen gaan.

Zie bijlage C. voor de begroting en liquiditeitsprognose. De bijgevoegde begroting betreft uitsluitend de door VWS beschikbaar gestelde middelen. De aanvullende middelen van Alzheimer Nederland (250.000 euro reeds toegezegd) en GSF (gevraagde steun van 500.000 euro) is hierin niet meegenomen. Programmakosten worden volledig aan VWS middelen toegerekend, en zijn daarom proportioneel wat hoger dan gebruikelijk.

Bijlagen

- A. Opdrachtbrief VWS
- B. Samenstelling commissieleden
- C. Begroting en liquiditeitsprognose